

Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark

Beskrivning och vägledning för biotopen *Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark* i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Vägledningen utgör ett komplement till Handbok 2012:1 *Biotopskyddsområden* (Naturvårdsverket 2012).

Innehåll

INNEHÅLL	2
KÄLLA MED OMGIVANDE VÅTMARK I JORDBRUKSMARK	3
Definition i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.	3
Biotopens kännetecken och avgränsning	3
Bevarandevärden och motiv för skydd	3
Beskrivning	4
Viktiga strukturer och ekologiska funktioner	4
Arter som förekommer i biotopen	5
Exempel på ekologiska undergrupper	5
Gränsdragning mot andra biotoper	6
Geografisk utbredning	6
Verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopen	6
Exempel på verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopen	7
Exempel på åtgärder i omgivande mark som kan påverka biotopens naturvärden	7
Skötsel och andra bevarandeåtgärder	8
Uppföljning	8
Andra tillämpliga författningar och regelverk	9
Exempel på möjligheter till ekonomisk ersättning	10
Litteratur och webblänkar	10
BILAGA 1	12
Förteckning över ett urval av de rödlistade, karaktäristiska och i övrigt intressanta arter som kan förekomma i biotopen <i>Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark</i>	12

Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark

Definition i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Ett område i terräng där grundvatten koncentrerat strömmar ut och där den våtmark som uppkommer till följd av det utströmmande vattnet uppgår till högst ett hektar.

Biotopens kännetecken och avgränsning

- Källor är vanligtvis små områden i jordbruksmark där grundvatten strömmar ut.
- Karaktäristiskt för en källa är att den har en jämn och relativt låg vattentemperatur (3-10 grader Celsius) över året, och sällan eller aldrig fryser på vintern.
- Runt omkring källan bildas ofta en våtmark.
- I vissa fall ger källan upphov till en källbäck.
- Källvatten är ofta klart. Järnockrakällor har dock brunfärgat vatten.
- En källa är normalt högst några kvadratmeter stor. Den omgivande våtmarkens storlek varierar mellan några kvadratmeter och högst ett hektar enligt definitionen.
- Källmiljöerna kan vara öppna och solexponerade eller bevuxna med buskar eller träd. Kännetecknande är att de ofta har en frodigare och artrikare vegetation än omkringliggande marker.
- Det utströmmande vattnet från en källa är ofta synligt. Ibland kan dock flödet vara diffust och det kan då vara svårt att skilja en grundvattenkälla från ett översilningsområde, göl eller dråg¹. Källan kan även vara övervuxen av vissa specialiserade mossarter.
- Om en källa med omgivande våtmark är delvis belägen i jordbruksmark, och delvis sträcker sig in i annat markslag, till exempel skogsmark, omfattas den del av biotopen som är belägen i jordbruksmark av biotopskyddsbestämmelserna. För den del av biotopen som inte är belägen i jordbruksmark gäller inte biotopskyddsbestämmelserna.

Bevarandevärden och motiv för skydd

Källor och källkärr i jordbruksmark är mycket skyddsvärda naturtyper då de är små och ovanliga, samt utmärks av en mycket speciell flora. I stora delar av landet ligger källorna mycket glest. En liten källa på några kvadratmeter kan hysa en viss art som bara återfinns på mycket långa avstånd.

¹ Dråg är ett kärrparti på en mosseyta som kännetecknas av genomströmmande, eller oftare genomsipprande, vatten och kärrartad vegetation.

Många källor har tagits i anspråk av människan, till exempel för dricksvattenuttag. Utdikningen av våtmarker inom jord- och skogsbruket under 1800- och 1900-talen påverkade även källor och källkärr. Sannolikt är merparten av källkärrarna i någon mån påverkade av markavvattning, inte minst i södra Sverige, vilket utgör ett pågående hot mot naturtypen som dessutom minskar dess motståndskraft mot andra förändringar.

Fysisk påverkan är troligen det allvarligaste hotet mot naturtypen. Det är viktigt att skydda källor mot markavvattning och andra förändringar av hydrologin i, eller i anslutning till, källan.

Skyddet för biotopen bidrar bland annat till att Sverige uppfyller de nationella miljökvalitetsmålen *Myllrande våtmarker*, *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*, samt *Grundvatten av god kvalitet* som bland annat innebär att utläckande grundvatten ska ha sådan kvalitet att det bidrar till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag. Skyddet bidrar även till att Sverige uppfyller åtaganden enligt EU:s Art- och habitatdirektiv, Konventionen om biologisk mångfald och Europeiska Landskapskonventionen.

Beskrivning

En källa är en plats där grundvatten strömmar fram ur markytan. Det utströmmande vattnet är ofta synligt men ibland är källan övervuxen av vissa specialiserade mossarter.

Torv kan saknas eller förekomma fläckvis i källmiljön eftersom det rinnande vattnet utgör en naturlig störning. Strukturer i torven är sällsynt och utgörs i så fall av mindre sträng- och flarkebildningar samt källkupoler.

Det strömmande grundvattnet har en jämn temperatur vilket medför att källor kan vara öppna även under kalla vintrar.

Vattenkällor är platser dit människor har sökt sig under årtusenden. Källorna hade betydelse som möjlighet för människor och djur att hitta rent dricksvatten, och har därför spelat en betydande roll för den ursprungliga lokaliseringen av bosättningar.

Viktiga strukturer och ekologiska funktioner

Källor och källbäckar karaktäriseras av jämn och låg vattentemperatur. Det strömmande vattnet ger rik tillgång på mineralämnen och ibland även syre, vilket ger upphov till säregna vegetationstyper med starkt specialiserade växtarter.

Om källans flöde är tillräckligt kan det påverka omgivande mark så att ett våtmarksområde, ett källkärr, bildas i eller runt själva källan samt omedelbart nedströms. Om källan utgör upprinningsområde för en bäck uppkommer det ofta våtmarker även längs kanterna av bäcken. Källkärrarna är starkt influerat av källvattnet

och har ofta mycket specialiserad vegetation, framför allt av olika mossarter. I anslutande våtmarker växer ofta andra mossarter och fuktighetskrävande örter och halvgräs.

I källor och källkärr kan järnoxid (järnockra) fällas ut (nordliga järnockrakärr). Järnockrakällor har ett brunt vatten och kan förväxlas med humösa² vatten utan källpåverkan. Vid källor med hårt, kalkrikt vatten kan kalciumkarbonat fällas ut och bilda kalktuff. I vissa sällsynta fall bildas en så kallad källkupol runt eller i omedelbar anslutning till källan. Källkupolen är vanligen en tämligen liten, upphöjd rund formation som bildas genom att torv och/eller utfällningar av kalk eller järnockra från grundvattnet lagras. Dessa lager tillväxer på höjden och bildar med tiden en kupolliknande upphöjning. Källmynningen finns ofta överst på en källkupol.

Ett källkärr kan samtidigt vara ett rikkärr.

Arter som förekommer i biotopen

Källmiljöerna har en speciell flora och fauna som varierar med mineralsammansättning och krontäckningsgrad. Den källpåverkade vegetationen är särpräglad och förekommer ofta fläckvis vid källan, källkärren och bäckarna. Eftersom källorna vanligtvis ligger mycket glest kan det vara långa avstånd mellan populationerna av förekommande arter. Källor utgör inte sällan refugier för arter, till exempel i försurnade områden där källvatten ofta har bra vattenkvalitet, vilket gör att försurningskänsliga arter kan överleva och sedan återkolonisera andra vatten när/om försurningen minskar.

Källkupoler har ofta en starkt specialiserad vegetation av främst olika mossarter. Intill kalkrika källor finns ofta värdefulla rikkärr. I sådana kalkrika kärr finns bland annat ofta flera olika arter av orkidéer. I kalkkällor kan även finnas kransalger.

Den relikta taggmärslan hör till de djurarter som kan leva i det kalla vattnet i källor.

En förteckning med ett urval av de rödlistade, karaktäristiska och i övrigt intressanta arter som kan förekomma i biotopen finns i *Bilaga 1*.

Uppgifter om karaktäristiska arter i de Natura 2000-naturtyper som anges under *Gränsdragning mot andra biotoper* nedan finns i vägledningsdokument för de svenska naturtyperna i EU:s Art- och habitatdirektiv på Naturvårdsverkets webbplats (www.naturvardsverket.se).

Exempel på ekologiska undergrupper

- Fattiga-intermediära källmiljöer

² Humösa vatten är brunfärgade till följd av en hög halt av humusämnen.

- Järnockrakällmiljöer
- Kalkrika källmiljöer.

Gränsdragning mot andra biotoper

Biotopen *Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark* sammanfaller med biotopen *Småvatten och våtmark i jordbruksmark*. Småvatten och våtmarker som uppfyller definitionen för källa med omgivande våtmark bör definieras som biotopen *Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark*.

Rika källkärr som är större än ett hektar kan enligt 7 och 7 a §§ samt bilaga 3 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd omfattas av biotopen *Rik- och kalkkärr i jordbruksmark*. Länsstyrelsen och kommunen kan i det enskilda fallet skydda sådana biotoper som biotopskyddsområde.

Biotopen kan ingå i Natura 2000-naturtyperna *Källor och källkärr* (7160) samt *Kalktuffkällor* (7220). Källor kan även förekomma i naturtypen *Rikkärr* (7230). Klassificering enligt klassificeringssystemet i *Vegetationstyper i Norden*: ViN 3.4.3.2 - 3.4.3.2b, 3.5.1.1 - 3.5.2.3.

Geografisk utbredning

Källor med omgivande våtmarker finns i hela landet, men ligger ofta mycket glest.

Källor kan ofta vara svåra att upptäcka eftersom de ofta är små, och i vissa fall kan ha diffusa utflöden om de är täckta av vegetation.

Källor kan ofta finnas i anslutning till äldre bytomter eller boplatser som i dag till exempel kan återfinnas på större åkerholmar och i hävdade betesmarker. Lämningar från historisk tid som inte är registrerade som fornlämningar kan ofta lokaliseras genom kartanalyser.

Sveriges Geologiska Undersökning SGU har ett källarkiv med geografiska uppgifter om knappt 1700 källor. Vissa länsstyrelser har egna källdatabaser. Kunskapen om var källor och källkärr finns är dock begränsad och behöver förbättras.

Genom att söka i Artportalen (www.artportalen.se) efter fynd av arter som är knutna till källor kan man härleda källors position. Man kan även finna information om källor i länsstyrelsernas rikkärrsinventeringar, i första hand som lokaler för orkidéer.

Verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopen

Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Den som planerar att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd i ett biotopskyddsområde måste därför först bedöma om detta

kan komma att skada naturvärdena i biotopen. Om det finns risk för att naturmiljön skadas ska dispens från biotopskyddsbestämmelserna sökas hos länsstyrelsen. Om det finns särskilda skäl får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet.

Här ges några exempel på verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopen. Observera att punkterna nedan inte utgör en fullständig redovisning utan endast är exempel. Det kan även finnas andra verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopen. Bedömning av en aktuell åtgärd måste därför alltid ske i varje enskilt fall.

Exempel på verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopen

- Åtgärder som stör källans och kärrets hydrologi och hydrokemi såsom dränering genom utdikning, annan markavvattning, dikesrensning, kulvertering eller rörläggning, ledningsdragning, grävning, schaktning, markbearbetning, uppdämning och anläggande av dammar.
- Tåktverksamhet.
- Ovarsam körning med terrängfordon eller maskiner kan förstöra själva källmiljön eller orsaka markskador som kan skada vegetationen eller få en dränerande eller dämmande effekt.
- Placering av träd och buskar från röjningsåtgärder, liksom dumpning av sten eller massor från markförbättringar och dikesrensningar, eller av annat avfall, kan försämra vattenkvaliteten och därigenom förutsättningarna för växt- och djurarter i biotopen. Det kan även handla om massor som har samband med den årliga jordbruksproduktionen, såsom kasserad skörd, gödselstukor, överskottshalm och ensilagerester.
- Spridning av kalk, aska, gödningsmedel, pressaft, urin, slam eller bekämpningsmedel och jordförbättrande medel kan skada källans vattenkvalitet och vegetationen i omgivande våtmark.
- Nyplantering av träd invid källan som inte sker i syfte att ersätta gamla träd inom biotopen kan ge en dränerande effekt eller förändrade ljusförhållanden som påverkar vegetationen.
- Om källan ligger inom en betesmark kan trampskador uppstå om betesmarken har för hög djurbeläggning vid fel tidpunkt på året.
- Ett alltför stort vattenuttag ur källor som av hävd har gett dricksvatten inom djurhållningen, eller som har använts för annat vattenuttag.
- Byggande av skogsbilvägar eller annan infrastrukturutbyggnad.
- Utbyggnad av bebyggelse och annan exploatering.
- Utsättning av främmande växt- och djurarter.

Exempel på åtgärder i omgivande mark som kan påverka biotopens naturvärden

- Avverkning av närliggande fastmarksskog kan orsaka läckage av näringsämnen som påverkar källmiljön.

- Om besprutning med bekämpningsmedel och spridning av gödsel sker för nära biotopen kan det påverka bland annat sammansättningen av floran och faunan, och därmed skada naturmiljön i biotopen. Nödvändiga skyddsavstånd till värdefulla biotoper ska iakttas och anpassas till de lokala förhållandena på platsen (se föreskrifter och allmänna råd om skyddsavstånd vid spridning av bekämpningsmedel i Naturvårdsverkets föreskrifter respektive allmänna råd om spridning av kemiska bekämpningsmedel, *SNFS 1997:2* och *AR 1997:3*).
- Dikning eller annan markavvattning av mark i närheten av källan och våtmarken kan störa hydrologin i biotopen.
- Luftburen kvävedeposition som medför övergödning.
- Större exploateringar i form av byggnationer, ledningsdragningar eller liknande som sker nära biotopen kan medföra beskuggning, dränering eller annan påverkan.

Skötsel och andra bevarandeåtgärder

För att bibehålla naturvärdena i källmiljöer bör igenväxning förhindras. Uppslag av sly och träd bör tas bort. Röjningsåtgärder kan därför behöva utföras med några års mellanrum.

Våtmarker kring källor har ofta hävdats genom framför allt slåtter, men även genom bete. Slåtter eller traditionell, extensiv betesdrift kan i många fall vara en förutsättning för att naturvärden knutna till den öppna miljön ska bevaras på sikt. Där hävd pågår eller relativt nyligen har pågått är det av stort värde om hävden av våtmarken kan fortsätta.

Om källan ligger inom en betesmark med hög djurbeläggning kan i vissa fall trampskador uppstå. I vissa fall kan källan behöva stängslas in periodvis för att trampskador ska undvikas.

Källor som av hävd har gett dricksvatten inom djurhållningen, eller som har använts för annat vattenuttag, bör även fortsättningsvis kunna användas för detta ändamål. Ett alltför stort uttag kan dock påverka källan negativt.

För att minska risken för erosion, samt läckage av näringsämnen och kemikalier från åkermark i anslutning till källmiljöer, är det lämpligt att en obrukad och besprutningsfri markzon anläggs mellan källans våtmark och åkermarken.

Uppföljning

Uppföljning kan behövas av eventuella bevarandemål för biotopen och utförda skötselåtgärder, samt av situationen för arter som är förtecknade i artskyddsförordningens (2007:845) bilagor och/eller den nationella rödlistan, samt av arter och biotoper som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter och/eller ingår i Natura 2000.

Uppföljning av bevarandemål för källor med omgivande våtmark i jordbruksmark bör så långt som möjligt koordineras med den regionala och nationella miljöövervakningen, samt med eventuell uppföljning som sker kopplat till åtgärdsprogrammet för bevarande av rikkärr eller andra åtgärdsprogram för hotade arter.

Uppföljningen bör också koordineras med den regionala områdesvisa uppföljningen av motsvarande biotoper i naturreservat och Natura 2000-områden.

Viss uppföljning av miljötillståndet för odlingslandskapets biotoper sker bland annat genom NILS (Nationell Inventering av Landskapet i Sverige), samt på biogeografisk nivå i enlighet med EU:s Art- och habitatdirektiv.

Artförekomster bör rapporteras till Artportalen³, Musselportalen⁴ och Trädportalen⁵, vilka också kan användas för informationssökning.

Andra tillämpliga författningar och regelverk

Källor kan vara skyddade som fast fornlämning som det enligt 2 kap. 6 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada. Källan behöver inte bestå av någon byggd konstruktion för att vara skyddad, utan skyddet kan grundas i att den finns beskriven i historiska dokument.

Källor kan i vissa fall ingå i den kulturhistoriska miljön kring gods och slott, och kan då utgöra en del av ett byggnadsminne enligt 3 kap. lagen om kulturminnen m.m.

Enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs dock inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området.

Åtgärder i källor kan utgöra tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken.

Åtgärder som kan skada fridlysta växt- eller djurarter vid källor kan kräva dispens enligt 14-15 §§ artskyddsförordningen (2007:845).

³ www.artportalen.se.

⁴ www.musselportalen.se.

⁵ www.tradportalen.se.

Exempel på möjligheter till ekonomisk ersättning

Det finns möjlighet att få ersättning för skötsel av källor med omgivande våtmark på eller i anslutning till åkermark genom miljöersättningen för natur- och kulturmiljöer inom landsbygdsprogrammet (Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2007:42) om kompensationsbidrag, miljöersättningar och miljöinvesteringar). Röningsåtgärder, hamling av träd, bete och slåtter är exempel på åtgärder som kan ingå i beslut om miljöersättning.

Genom Utvald miljö (6 kap. SJVFS 2007:42) är det möjligt att få ersättning för specialinsatser för att gynna landskapets natur- och kulturvärden, samt för allmänhetens möjlighet till rekreation (6 kap. 66 § SJVFS 2007:42). Insatser för arter som omfattas av åtgärdsprogram, eller andra specifika insatser för en viss art eller artgrupp, såsom uppsättning av holkar för fladdermöss, fåglar eller humlor, är exempel på specialinsatser som kan göras i anslutning till en biotop.

Litteratur och webblänkar

Aronsson, M. (2008). *Karakteristiska arter och kriterier för dessa*. Naturvårdsverkets webbplats: www.naturvardsverket.se.

Artportalen. www.artportalen.se.

EG-kommissionen (1992). *Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter* (Art- och habitatdirektivet).

Gunnarsson, U. och Löfroth, M. (2009). *Våtmarksinventeringen – resultat från 25 års inventeringar. Nationell slutrapport för våtmarksinventeringen (VMI) i Sverige*. Naturvårdsverket Rapport 5925. Stockholm: Naturvårdsverket. ISBN 978-91-620-5925-5.pdf.

Gärdenfors, U. (red.) (2010). *Rödlistade arter i Sverige 2010*. ArtDatabanken, SLU. Uppsala. ISBN 978-91-88506-35-1.

Källakademien (2006). *Källor i Sverige*. Svensk byggtjänst.

Miljödataportalen. Data och rapporter från våtmarksinventeringen VMI. www.mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/.

Musselportalen. www.musselportalen.se.

Naturvårdsverket. Tolkningar och vägledningar för de svenska Natura 2000-naturtyperna i EU:s Art- och habitatdirektiv. Naturvårdsverkets webbplats: www.naturvardsverket.se.

Naturvårdsverket (1991). *Våtmarkerna och deras betydelse*. Rapport 3824. Stockholm: Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket (1993). *Våtmarkernas värde för flora och fauna*. Rapport 4175. Stockholm: Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket (2005). *Vattenkällor som refugier för försurningskänsliga bot-tendjur*. Rapport 5409. Stockholm: Naturvårdsverket. ISBN 91-620-5409-0.

Naturvårdsverket (2006). *Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr – inklusive arterna gulyxne *Liparis loeselii* (NT), kalkkärrsgrynsnäcka *Vertigo geyeri* (NT) och större agatsnäcka *Cochlicopa nitens* (EN)*. Rapport 5601. Stockholm: Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket (2012). *Biotopskyddsområden. Vägledning om tillämpningen av 7 kapitlet 11 § miljöbalken*. Handbok 2012:1 Utgåva 1. Stockholm: Naturvårdsverket. ISBN 978-91-620-0176-6.

Sveriges Geologiska Undersöknings källarkiv. SGU:s webbplats: www.sgu.se.
Trädportalen. www.tradportalen.se.

Bilaga 1

Förteckning över ett urval av de rödlistade⁶, karaktäristiska⁷ och i övrigt intressanta arter som kan förekomma i biotopen *Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark*

De i förteckningen angivna arterna behöver inte påvisas i en biotop för att biotopen ska omfattas av skydd.

* Arter som är upptagna i EU:s Art- och habitatdirektiv eller Fågeldirektiv.

Starkt hotade arter	Kärlväxter Källfräne (<i>Nasturtium officinale</i>)
Sårbara arter	Kärlväxter Källgräs (<i>Catabrosa aquatica</i>) Nattsländor <i>Beraea maura</i> <i>Crunoecia irrorata</i> Skalbaggar <i>Agabus clypealis</i> Tvåvingar Mindre strömvapenfluga (<i>Oxycera nigricornis</i>) Källvapenfluga (<i>Oxycera pardalina</i>) Bäcksländor <i>Nemoura dubitans</i>
Nära hotade arter	Mossor * Käppkrokmossa (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>) Kalkkällmossa (<i>Philonotis calcarea</i>) Dagsländor <i>Baetis liebenauae</i> Nattsländor <i>Apatania muliebris</i> Tvåvingar Slank glansmygga (<i>Ptychoptera longicauda</i>)
Karaktäristiska arter	Kärlväxter Krypven (<i>Agrostis stolonifera</i>) Mannagräs (<i>Glyceria fluitans</i>) Källört (<i>Montia fontana</i>) Mossor Tuffmossor (<i>Palustriella</i> spp.)

⁶ Uppgifterna är hämtade ur *Rödlistade arter i Sverige 2010* (Gärdenfors, U. (red.) 2010).

⁷ För kriterier för urvalet se *Karaktäristiska arter och kriterier för dessa* (Aronsson, M. 2008).

	<p>Källmossor (<i>Philonotis</i> spp.)</p> <p>Bandpraktmossa (<i>Plagiomnium elatum</i>)</p> <p>Groddjur</p> <p>* Åkergroda (<i>Rana arvalis</i>)</p> <p>* Vanlig groda (<i>Rana temporaria</i>)</p> <p>Kräddjur</p> <p>Snok (<i>Natrix natrix</i>)</p> <p>Nattsländor</p> <p><i>Apatania zonella</i></p> <p>Virvelmaskar</p> <p><i>Crenobia alpina</i></p>
Övriga arter som bör uppmärksammas	<p>Mossor</p> <p>Lerkrokmossa (<i>Drepanocladus aduncus</i>)</p> <p>Svampar</p> <p>Kärrhonungsskivling (<i>Armillaria ectypa</i>)</p>